



## Δελτίο Τύπου

### Ενημέρωση διαπιστευμένων συντακτών υγείας από τον Υφυπουργό Πολιτικής Προστασίας και Διαχείρισης Κρίσεων Νίκο Χαρδαλιά και τον εκπρόσωπο του Υπουργείου Υγείας για το νέο κορονοϊό, Καθηγήτριά Σωτήρη Τσιόδρα

Αθήνα, 19 Μαΐου 2020

**Ν. ΧΑΡΔΑΛΙΑΣ:** Καλησπέρα σας από την Πολιτική Προστασία. Χθες ξεκίνησε το τρίτο στάδιο επανεκκίνησης της οικονομικής δραστηριότητας με την επαναλειτουργία των εμπορικών κέντρων, των βοτανικών κήπων και των ζωολογικών πάρκων, αλλά και κάποιων επιπλέον υπηρεσιών.

Επίσης, άνοιξαν ξανά τις πόρτες τους οι αρχαιολογικοί χώροι, ενώ από χθές επέστρεψαν στα θρανία και οι μαθητές του Γυμνασίου και των δύο πρώτων τάξεων του Λυκείου.

Το δεύτερο κύμα της στρατηγικής μας, αυτό της άρσης των περιοριστικών μέτρων, προχωράει ομαλά και σταθερά. Τα προβλήματα εντοπίζονται σε πολύ περιορισμένους χώρους και περιπτώσεις και δεν αναιρούν τη συνολική εικόνα της συντεταγμένης προσπάθειας.

Οι εικόνες της Ελλάδας ταξιδεύουν σε όλο τον κόσμο και δείχνουν μια σύγχρονη οργανωμένη χώρα, που ξέρει να αντιμετωπίζει τις προκλήσεις με σχέδιο, ευθύνη και σοβαρότητα και αυτό είναι σημαντικό κέρδος για τη χώρα, αλλά και για εμάς, για το αύριο της Πατρίδας μας, για όλους τους Έλληνες πολίτες.

Σε σχέση με τα θέματα που αφορούν στις αποφάσεις μας που έχουν ήδη ανακοινωθεί, επειδή διατυπώνονται πολλές ερωτήσεις, να σημειώσω ξανά ότι οι χώροι εστίασης ανοίγουν τη Δευτέρα 25 Μαΐου.

Επίσης, από τη Δευτέρα 25 Μαΐου επιτρέπονται οι μετακινήσεις από και προς τα νησιά, με τήρηση των κανόνων για τις ακτοπλοϊκές μεταφορές, όπως τους έχουμε αναλύσει.

Αναφορικά με το άνοιγμα των δημοτικών σχολείων, είχαμε πει ότι ενδέχεται να ανοίξουν την 1<sup>η</sup> Ιουνίου. Οι αποφάσεις θα ληφθούν τη Δευτέρα, οπότε και θα γίνουν οι σχετικές ανακοινώσεις, λαμβάνοντας υπόψη όλους τους παράγοντες.

Επιπλέον, θα ήθελα να σας πληροφορήσω ότι στα τελωνεία όλης της χώρας γίνονται εντατικοί έλεγχοι, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν το εισαγόμενο υλικό πληροί τα κριτήρια καταλληλότητας. Σε έλεγχο που έγινε από την ΑΑΔΕ και τον επικεφαλής της, Γιώργο Πιτσιλή, δεσμεύτηκαν 850.000 μάσκες στο τελωνείο του αεροδρομίου, επειδή δεν υπήρχαν οι κατάλληλες σήμανσεις και τα απαιτούμενα πιστοποιητικά καταλληλότητας.

Επειδή τις τελευταίες ημέρες έχουν προκύψει ερωτήματα σχετικά με τη διαδικασία που ακολουθείται για όσους έρχονται από το εξωτερικό, θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι το μέτρο της δεκατετραήμερης καραντίνας για τους εισερχόμενους στη χώρα, έχει παραταθεί και ισχύει μέχρι και τις 31 Μαΐου.

Συνολικά, από τότε που ξεκίνησε η εφαρμογή των μέτρων, έχουν περάσει τα ελληνικά σύνορα πάνω από 46.000 άτομα, τα οποία τέθηκαν σε καραντίνα. Αυτή τη στιγμή συνεχίζουν να βρίσκονται σε κατ' οίκον απομόνωση, σε καραντίνα, 3.389 συμπολίτες μας.

Συνεχίζεται, επίσης, και ο έλεγχος των πτήσεων εξωτερικού. Σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία, όπως γνωρίζετε, οι επιβαίνοντες υποβάλλονται σε τεστ κατά την άφιξή τους στην Αθήνα και παραμένουν για μία ημέρα περίπου σε ξενοδοχείο της πρωτεύουσας, μέχρι να τους ανακοινωθεί το αποτέλεσμα του τεστ. Σε περίπτωση που το τεστ είναι θετικό, η 14ημερη καραντίνα ολοκληρώνεται υποχρεωτικά στο ξενοδοχείο. Αν το τεστ είναι αρνητικό, υπάρχει δυνατότητα να αποχωρήσει κανείς από το ξενοδοχείο και να ολοκληρώσει την καραντίνα, στην κατοικία στην οποία έχει αναφέρει στη φόρμα που έχει συμπληρώσει. Αυτή η διαδικασία είναι μια διαδικασία, η οποία θα ακολουθηθεί μέχρι και τις 31 Μαΐου.

Όσον αφορά στους ελέγχους των πτήσεων το τελευταίο 10ήμερο, από τις 8 Μαΐου μέχρι και χθές, έχουν φτάσει στην Ελλάδα 45 πτήσεις που μετέφεραν συνολικά 3.332 άτομα. Από αυτά, μόνο 10 δείγματα ήταν θετικά, ενώ τα υπόλοιπα ήταν αρνητικά. Μάλιστα χθές, μετά από δυο μήνες, προσγειώθηκε στην Αθήνα η πρώτη πτήση της Lufthansa, στην οποία επέβαιναν 196 άτομα, συντριπτική πλειοψηφία από transit πτήσεις υπερατλαντικές. Και τα 196 τεστ βγήκαν αρνητικά.

**Αγαπητοί μου συμπολίτες, κυρίες και κύριοι,**

**Η μέχρι σήμερα πορεία μας είναι θετική, κινούμαστε στη σωστή κατεύθυνση. Η προσπάθειά μας έχει αναγνωριστεί διεθνώς και η χώρα μας μνημονεύεται ως ένα θετικό παράδειγμα, ως παράδειγμα για μίμηση.**

**Συνεχίζουμε όμως να ακολουθούμε την ίδια πορεία. Συνεχίζουμε να κερδίζουμε καθημερινά ο καθένας το δικό του στοίχημα ευθύνης. Συνεχίζουμε να τηρούμε τους κανόνες. Δεν πρέπει για κανέναν λόγο να χαλαρώσουμε. Γιατί έτσι προστατεύουμε εμάς, έτσι υπηρετούμε το σκοπό και τη στρατηγική, έτσι προστατεύουμε τους οικείους μας, έτσι προστατεύουμε όλους όσους αγαπάμε. Σας ευχαριστώ.**

**Σ. ΤΣΙΟΔΡΑΣ:** Καλησπέρα σας. Έως σήμερα περισσότερα από 4.924.000 κρούσματα του νέου κορονοϊού, τα οποία έχουν εργαστηριακά επιβεβαιωθεί, έχουν καταγραφεί σε παγκόσμιο επίπεδο. Περισσότεροι από 1.928.000 συνάνθρωποί μας ανέρρωσαν και έγιναν καλά, ενώ είχαν μολυνθεί από τον ιό. Παγκόσμια έχουν καταγραφεί 320.816 θάνατοι με περισσότερους από τους μισούς στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο.

Η Ρωσία πλέον αναφέρει τις περισσότερες περιπτώσεις της νόσου στον κόσμο μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, με περίπου 300.000 καταγεγραμμένες περιπτώσεις της νόσου, ενώ στήνονται κινητά νοσοκομεία πεδίου για εργαζόμενους στις περιοχές των ορυχείων.

Στη Βραζιλία τα νοσοκομεία δέχονται τεράστιες πιέσεις. Ένας ιός από το Βορά μέχρι το Νότο, από την Ανατολή μέχρι τη Δύση ταλαιπωρεί σε παγκόσμιο επίπεδο. Στη Σουηδία πέθαναν τον Απρίλιο του 2020 περισσότεροι άνθρωποι από οιονδήποτε μήνα εδώ και 26 χρόνια.

Σήμερα ανακοινώνουμε 4 νέα κρούσματα του νέου ιού στη χώρα. Ο συνολικός αριθμός των κρουσμάτων είναι 2.840, εκ των οποίων το 55,1% αφορά άνδρες. 616 θεωρούνται σχετιζόμενα με ταξίδι από το εξωτερικό και 1.475, το 52%, είναι σχετιζόμενα με ήδη γνωστό κρούσμα.

22 συμπολίτες μας νοσηλεύονται διασωληνωμένοι. Η διάμεση ηλικία τους είναι τα 73 έτη. 9 είναι γυναίκες και οι υπόλοιποι άνδρες. Το 95,5% έχει υποκείμενο νόσημα ή έχουν ηλικία 70 ετών και άνω.

95 ασθενείς έχουν εξέλθει από τις ΜΕΘ.

Τέλος, σήμερα καταγράφουμε μηδέν θανάτους και συνολικά στη χώρα έχουμε καταγράψει έως σήμερα 165 θανάτους σχετιζόμενους με το νέο κορονοϊό. 47 ήταν γυναίκες και οι υπόλοιποι άνδρες. Η διάμεση ηλικία των θανόντων συμπολιτών μας ήταν τα 75 έτη. Το 94% είχε κάποιο υποκείμενο νόσημα ή/και ηλικία 70 ετών και άνω.

Έχουν συνολικά ελεγχθεί 136.001 κλινικά δείγματα.

Με αφορμή το χθεσινό πρώτο webinar για την επίδραση της νόσου COVID-19 στο μεταμοσχευτικό τοπίο που διοργάνωσαν ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων και το Ωνάσειο Καρδιοχειρουργικό Κέντρο, με την υποστήριξη του Ιδρύματος Ωνάση, και στο οποίο συμμετείχαμε ο Υπουργός Υγείας Βασίλης Κικίλιας και ο Υφυπουργός Υγείας Βασίλης Κοντοζαμάνης, θέλω να επισημάνω ότι τώρα που αυτή η πανδημία μάς διδάσκει ανθρωπιά και αλληλεγγύη, ίσως να είναι η καλύτερη ευκαιρία να υιοθετήσουμε ως κοινωνία μια θετική στάση για τις μεταμοσχεύσεις, οι οποίες σώζουν ζωές.

Η δημιουργία του Ωνασείου Εθνικού Μεταμοσχευτικού Κέντρου, ως γίνει η αφορμή να το πετύχουμε.

Με τα τελευταία δεδομένα του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, υπάρχουν τουλάχιστον 8 διαφορετικά εμβόλια, με διαφορετικές τεχνολογίες, που δοκιμάζονται αυτή τη στιγμή σε 10 κλινικές δομικές σε ανθρώπους, δύο εκ των οποίων είναι σε φάση 2, που σημαίνει πως θα συμμετέχει μεγαλύτερος αριθμός υγιών εθελοντών. Άλλα 110 προγράμματα ανάπτυξης εμβολίων είναι στο προκλινικό επίπεδο έρευνας.

Εχθές ανακοινώθηκαν θετικά αποτελέσματα από ένα από τα νέα δοκιμαζόμενα πειραματικά εμβόλια, το οποίο έδειξε θετικά πρόληψη της νόσου σε μελέτη με πειραματόζωα, ενώ σε μικρή πρώιμη μελέτη υγιών εθελοντών ηλικίας 18-55 ετών, έδειξε την ανάπτυξη εξουδετερωτικών αντισωμάτων, σε επίπεδα παρόμοια με τα επίπεδα αντισωμάτων ασθενών που ανέρρωσαν από τη λοίμωξη με το νέο κορονοϊό.

Η μελέτη διεξήχθη από το Εθνικό Ίδρυμα Υγείας των ΗΠΑ. Στους συμμετέχοντες χορηγήθηκαν διαφορετικές δόσεις του εμβολίου, οι οποίες έδειξαν δοσο-εξαρτώμενη απάντηση σχετικά με τα αντισώματα. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει πως στην υψηλότερη δόση, ήταν υψηλότερο και το επίπεδο αντισωμάτων του οργανισμού.

Οι ερευνητές διαλέγουν πάντα τη χαμηλότερη δόση του εμβολίου που προκαλεί την καλύτερη ανάπτυξη αντισωμάτων χωρίς παρενέργειες, κάτι που γίνεται πάντα με τα εμβόλια.

Το συγκεκριμένο εμβόλιο βασίζεται σε μία νέα τεχνολογία όπου μόρια Messenger RNA κατευθύνουν τα κύτταρα του οργανισμού στην παραγωγή αντισωμάτων. Αυτή τη στιγμή, το

εμβόλιο εξετάζεται για άτομα ηλικίας 55-70 και 71 και άνω, ενώ το εμβόλιο χορηγείται σε δύο δόσεις με διαφορά τεσσάρων εβδομάδων.

Μεγαλύτερες μελέτες θα ξεκινήσουν μέσα στον Ιούλιο με 600 άτομα. Εάν πάνε καλά αυτές οι μελέτες, μπορεί να υπάρχει ένα εμβόλιο στο τέλος αυτού του έτους ή τις αρχές του επόμενου. Χρειάζεται μεγάλη προσοχή, οι προσπάθειες για παραγωγή εμβολίου να μην γίνονται βιαστικά, να προχωρούν με τη μέγιστη δυνατή ασφάλεια και δεδομένη, βέβαια, την προστασία των ανθρώπων και τελικά, την εθελοντική τους συμμετοχή.

Σχετικά με τα σχολεία, τα περισσότερα επιστημονικά δεδομένα φαίνεται να δείχνουν πως υπήρξε κάποιο επιδημιολογικό όφελος από τη διακοπή της λειτουργίας τους κατά τη διάρκεια του απαγορευτικού, με την ελαχιστοποίηση της μετάδοσης μεταξύ παιδιών, των οικογενειών τους και των δασκάλων τους.

Πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ξεκινήσει την επιστροφή των παιδιών με φυσική παρουσία στη σχολική τάξη, όπως η Ολλανδία, η Γαλλία, η Ελβετία και η Αυστραλία, από χώρες του εξωτερικού εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ σε κάποιες χώρες, όπως η Εσθονία, η Ισλανδία και η Σουηδία, τα σχολεία δεν έκλεισαν ποτέ. Στη Δανία τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά είναι ανοιχτά περίπου ένα μήνα τώρα.

Πρόσφατες δημοσκοπήσεις σε πολλές χώρες του κόσμου, εκφράζουν την αγωνία των ανθρώπων προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση. Πολλοί γονείς δεν θέλουν να στείλουν τα μικρά παιδιά στο σχολείο, επικαλούμενοι λόγους ασφαλείας. Κάποιοι μάλιστα θα ήθελαν τα παιδιά να μην πάνε καθόλου σχολείο, έως να υπάρχει αποτελεσματική θεραπεία ή και εμβόλιο, το οποίο όμως αναμένεται να καθυστερήσει αρκετά.

Από την άλλη μεριά, πολλοί γονείς δεν μπορούν να υποστηρίξουν οιαδήποτε εκπαιδευτική διδασκαλία στο σπίτι, ούτε μπορούν να επιστρέψουν στην εργασία τους όσο τα σχολεία είναι κλειστά.

Πρέπει ακόμα μια φορά να εστιάσουμε στις καταλληλότερες επιλογές, βάσει των έως τώρα διαθέσιμων δεδομένων, αλλά και των αναγκών των παιδιών.

Θα προσπαθήσω γρήγορα να αναλύσω τα επιχειρήματα και να εξετάσω τις αγωνίες όλων μας για τα μικρά παιδιά, προσπαθώντας να κρατήσω μια ακριβοδίκαιη και κατά το δυνατόν ορθή επιστημονική στάση, μέσα σε κάποιες αβεβαιότητες, που όλοι γνωρίζουμε ότι υπάρχουν, σε σχέση με το νέο ιό.

Πέραν όμως των επιστημονικών δεδομένων που αμέσως θα σας πω, πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη και άλλες παραμέτρους, όπως κοινωνικές και οικονομικές παραμέτρους.

Ενώ υπάρχουν πολλά επιστημονικά επιχειρήματα να επιστρέψουν τα μικρά παιδιά στο σχολείο, πολλοί γονείς προβάλλουν το εξίσου αληθινό επιχειρήμα πως η επιστήμη δεν είναι ντετερμινιστική, δεν έχει καταλήξει σε συμπεράσματα της τάξης του 100% ασφάλεια που θα ήθελε να έχει κανείς για τα παιδιά του. Φυσικά και είναι κατανοητό.

Επί του παρόντος, δεν υπάρχουν επιστημονικά δεδομένα που να σου προσφέρουν απόλυτη εγγύηση ότι η επιστροφή στο σχολείο είναι τελείως ασφαλής και πως κανένα παιδί δεν διατρέχει κίνδυνο.

Με τα ως τώρα δεδομένα, τα παιδιά είναι λιγότερο πιθανό να μολυνθούν και νοσούν ηπιότερα, ενώ ο ρόλος τους στη μετάδοση της νόσου φαίνεται να υπάρχει, αλλά ίσως σε περιορισμένο βαθμό. Ακόμα δεν είναι ξεκάθαρο. Αυτές οι γενικές διαπιστώσεις εκφράζουν το μέσο όρο και δεν αποτελούν εγγύηση για το τι θα συμβεί στο κάθε παιδί που θα πάει σχολείο.

Υπάρχει ένας πολύ μικρός αριθμός παιδιών που ενδεχόμενα θα περάσουν σοβαρά τη νόσο, όπως και άνθρωποι μεγάλης ηλικίας που θα την περάσουν ελαφρά. Υπάρχουν – ευτυχώς λίγες – τραγικές περιπτώσεις παιδιών, σε χώρες με υψηλό αριθμό περιπτώσεων της νέας νόσου, τα οποία εμφανίζουν το πολύ σπάνιο παιδιατρικό πολύ-συστηματικό φλεγμονώδες σύνδρομο. Έχουμε μιλήσει για αυτό. Άρα το συμπέρασμα από όλα αυτά, δεν είναι πως δεν συμβαίνουν ή δεν θα συμβούν σε εμάς, αλλά πως είναι πολύ σπάνια, είναι πάρα πολύ μικρή η πιθανότητά τους.

Και όσον αφορά εμάς σαν επιστήμονες και επιστημονική Επιτροπή, θεωρώ πως δεν θα πρέπει να υπερτονίζουμε την αρνητική πλευρά των επιστημονικών δεδομένων.

Εντούτοις ακούγονται διαφορετικές τοποθετήσεις, ακόμα και από επιστημονικούς κύκλους, που μπερδεύουν ακόμα περισσότερο τους ανθρώπους. Να γνωρίζετε καλά, μπορώ να το διαβεβαιώσω επιστημονικά, κάποια από τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούνται, θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν αντίστοιχα και για άλλες κοινές ιώσεις κάθε χειμώνα, όπως η γρίπη, όπως οι ιοί του κοινού κρυολογήματος. Και αυτοί σπανίως, σπανιότατα συνοδεύονται από σοβαρές επιπλοκές σε παιδιά. Ο ιός αυτός έχει τις ιδιαιτερότητές του. Αντιμετωπίστηκε και αντιμετωπίζεται με ειδικό τρόπο, όμως η παρουσία του δεν μπορεί να σταματήσει τη ζωή και ζωτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με αυτή.

Ας δούμε όμως και κάποια άλλα επιχειρήματα που λειτουργούν υπέρ του ανοίγματος των σχολείων.

Πρώτον, υπάρχει μια κρυφή ανισότητα στη μάθηση και την εκπαίδευση για τα παιδιά που ανήκουν σε πιο φτωχές οικογένειες, η οποία ενισχύεται σε περιόδους παύσης λειτουργίας των σχολείων, ακόμα και στις καλοκαιρινές διακοπές. Αυτό έχει δειχθεί με σχολικές έρευνες πως συμβαίνει λόγω της μικρότερης πιθανότητας αυτά τα παιδιά στο σπίτι να έχουν ένα περιβάλλον που να ευνοεί την μαθησιακή-εκπαιδευτική διαδικασία και συνήθως διαβάζουν λιγότερο σε τέτοιες περιόδους.

Δεύτερον, υπάρχει σαφώς ένα κόστος σε χαμένη εκπαιδευτική διαδικασία, σε χαμένη γνώση. Αυτό δεν έχει ευρέως αξιολογηθεί και ιδιαίτερα με τον νέο κορονοϊό. Σε μελέτες του εξωτερικού, η πλειονότητα των παιδιών είτε δεν είχε καλή πρόσβαση, είτε δεν παρακολουθούσε πλήρως τα διαδικτυακά μαθήματα. Οι περισσότεροι/ες μαθητές-μαθήτριες σε κάποιες έρευνες του εξωτερικού, έως 75% δεν ολοκλήρωναν καν την εργασία που τους είχε ανατεθεί.

Τρίτον, αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο σημαντικές επιπτώσεις του απαγορευτικού στην πνευματική και ψυχική υγεία των παιδιών, με εμφάνιση άγχους, απομόνωσης, φαινόμενα όπως ο εθισμός στο διαδίκτυο, κυρίως λόγω της απομάκρυνσης από τα σχολεία και το φιλικό τους καθημερινό περιβάλλον. Ας μην υποτιμάμε την επιρροή του σχολείου στην κοινωνικοποίηση των παιδιών. Αυτή την στιγμή έχουμε παιδιά στα σπίτια, που εδώ και βδομάδες δεν έχουν ουσιαστική επαφή με τους συνομήλικους τους.

Τέταρτον, υπάρχουν οικονομικοί λόγοι που αφορούν τους γονείς και την κοινωνία. Εγώ δεν είμαι ειδικός να σας τους αναλύσω.

Η UNICEF σε πρόσφατες δηλώσεις της σχετικά με την επαναλειτουργία των σχολείων, συνέστησε να συνεξετάζουν οι αρχές, η πολιτική ηγεσία, τα οφέλη και τους κινδύνους στην εκπαίδευση, στη Δημόσια Υγεία, τις επιπτώσεις σε κοινωνικο-οικονομικά μεγέθη, χρησιμοποιώντας τα καλύτερα διαθέσιμα δεδομένα.

Τι θα λειτουργήσει προς το καλύτερο συμφέρον του κάθε παιδιού και του οικογενειακού του περιβάλλοντος ξεχωριστά, είναι το κρίσιμο ερώτημα. Για ένα παιδί που ανήκει σε μια ευπαθή ομάδα, ένα παιδί που μένει με την γιαγιά ή τον παππού ή κάποια άλλη ευπαθή ομάδα στο σπίτι, ένα παιδί που ζει σε ένα σπίτι που συστεγάζονται πολλές γενιές μαζί, είναι σημαντικό για την υγεία του, την υγεία τους, να μην πάει στο σχολείο αυτή τη στιγμή με στόχο, όμως, να μην βλαφθούν και οι υπόλοιπες παράμετροι που προαναφέραμε.

Το κόστος της μη παρακολούθησης θα είναι πάντα υψηλότερο για ένα παιδί που έχει λιγότερες ευκαιρίες πρόσβασης στην μάθηση, για ένα παιδί που ζει, ενδεχομένως, σε ένα δύσκολο οικογενειακό περιβάλλον.

Τέλος, είναι σημαντικό να ξέρει κανείς τι θα κάνει το παιδί που δεν θα πάει σχολείο. Αν είναι σπίτι σε απομόνωση, σαφώς και είναι ασφαλέστερο από το να εκτεθεί στον νέο ιό με την επαφή του με τον έξω κόσμο, με τα άλλα παιδιά. Αν, όμως, ένα παιδί βγαίνει για να παίξει σε μια γειτονιά και στις πλατείες εκτίθεται σε επαφή ούτως ή άλλως και μάλιστα σε ένα περιβάλλον που είναι μη ελεγχόμενο, όπου δεν είναι και σίγουρο ότι τηρούνται τα μέτρα.

Είμαστε έτοιμοι να κρατήσουμε τα παιδιά μας σε απομόνωση;

Κανείς δεν μπορεί να αποδείξει αυτή την στιγμή πως οι κίνδυνοι είναι περισσότεροι από το όφελος των παιδιών που επανέρχονται στην σχολική διαδικασία. Βέβαια, κάτι που λειτουργεί καλά για ένα παιδί, μπορεί να μην λειτουργεί καλά για ένα άλλο. Οριζόντιες αποφάσεις είναι εξαιρετικά δύσκολο να λαμβάνονται σε αυτή τη φάση

Ποια είναι η καταλληλότερη στρατηγική για την Πατρίδα μας, όταν μάλιστα δεν έχουμε όλα τα δεδομένα, όπως και οι περισσότερες χώρες; Φαίνεται πως δεν υπάρχει, ούτε και είναι απαραίτητη μια εγγύηση 100% για την επιστροφή των παιδιών στις τάξεις. Για τα νηπιαγωγεία και τους παιδικούς σταθμούς είναι ακόμα πιο δύσκολα τα πράγματα. Εκεί είναι σαφές πως δεν είναι πρακτικά εφικτή η διατήρηση της απόστασης και εκεί υπάρχουν άλλοι κανόνες. Υγιεινή των χεριών, να μην φέρνουν τα παιδιά παιχνίδια από το σπίτι, να γίνονται περισσότερες δραστηριότητες σε υπαίθριους χώρους, να χωρίζονται τα παιδιά σε μικρές ομάδες, να απαγορεύεται η είσοδος των γονέων στο κτήριο ή και να διατηρούνται αποστάσεις μεταξύ των γονέων στις θύρες του σχολείου, είναι κάποια από τα μέτρα που προτείνουν διεθνείς οργανισμοί.

Το άνοιγμα των σχολείων για τα μικρά παιδιά παραμένει ένα σύνθετο δίλημμα. Υπάρχουν αρκετά υπέρ και κάποιοι ενδιασμοί. Από την άλλη, η δεδομένη χρονική στιγμή μοιάζει η καταλληλότερη για να επιστρέψουν τα περισσότερα παιδιά υπό προϋποθέσεις στην κανονικότητα που του στερήσαμε. Κατά τη γνώμη μου, τα οφέλη είναι περισσότερα από τους κινδύνους και όσο περνάει ο καιρός, το κοινωνικό κόστος στο να κρατά κανείς τα σχολεία κλειστά, θα μεγαθύνεται.

Μπορούν να επιστρέψουν στα Δημοτικά τα παιδιά μας, με κανόνες υγιεινής, με κάποια μέτρα απόστασης προσαρμοσμένα στη λειτουργία του σχολείου, στην ασφάλεια των παιδιών και του προσωπικού. Ήδη στις γειτονιές μας έχουν αρχίσει πολλά παιδιά να παίζουν μαζί. Το σημαντικότερο απ' όλα είναι να μπορούμε να έχουμε έναν συνεχή έλεγχο και εκτίμηση των

δεδομένων σε πραγματικό χρόνο, κατά το δυνατόν, ώστε το τρίπτυχο για το οποίο μιλάμε όλον αυτόν τον καιρό, του ελέγχου, της ιχνηλάτησης, της απομόνωσης, να τηρείται προσεκτικά όπως σε όλους τους χώρους, και στο χώρο του σχολείου.

Δεν πρέπει να μείνουμε στην περιπτώσιολογία. Ζούμε κάτι έκτακτο. Κάθε οικογένεια, κάθε παιδί είναι διαφορετικό, αλλά να μην μείνουμε σε αυτό. Η αλήθεια είναι πως τελικά ό,τι και να εισηγηθεί η επιστημονική μας Επιτροπή, ό,τι και να αποφασίσει η Πολιτεία, την καλύτερη απόφαση για τα παιδιά τους, θα την πάρουν στο οικογενειακό περιβάλλον οι δικοί τους άνθρωποι, οι οικείοι τους, με γνώμονα τι είναι το καλύτερο για το παιδί τους, τι συμφέρει το παιδί τους πιο πολύ αυτή τη στιγμή.

Κατά τη χθεσινή διάσκεψη υπουργών του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας περισσότερες από 100 χώρες, μεταξύ των οποίων η Αυστραλία και η Κίνα, συμφώνησαν σε ψήφισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης πως θα προβούν σε μια ανεξάρτητη αξιολόγηση του χειρισμού της πανδημίας σε παγκόσμιο επίπεδο, από τον ίδιο τον Οργανισμό, αλλά και άλλες χώρες

Όλοι μας έχουμε να μάθουμε από την πανδημία και τον έως τώρα χειρισμό της. Κάθε χώρα, κάθε Οργανισμός πρέπει να μάθει από την εμπειρία, να αναγνωρίσει την ανάγκη της συνεχούς αξιολόγησης όλων αυτών που συμμετείχαν στο χειρισμό και της καλόπιστης συζήτησης για ανάγκες περαιτέρω βελτίωσης σε μελλοντικούς χειρισμούς.

Σύμφωνα με τον επικεφαλής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, ο κίνδυνος παραμένει σε υψηλά επίπεδα. Αρχικά αποτελέσματα από ορολογικούς ελέγχους με αντισώματα, δείχνουν στην καλύτερη ποσοστά 20% σε κάποιες μεμονωμένες γεωγραφικές περιοχές χωρών με μεγάλη εξάπλωση της νόσου, ενώ στις περισσότερες χώρες του κόσμου έχει μολυνθεί λιγότερο από 10% του πληθυσμού.

Ο δρόμος μας προς την επιστροφή θα συνεχιστεί με προσοχή, με έλεγχο, με τα καλύτερα διαθέσιμα επιστημονικά κριτήρια, χωρίς έμφαση στις αβεβαιότητες. Σας ευχαριστώ.